

Curtea Supremă de Justiție
DECIZIE

13 februarie 2018

mun. Chișinău

Colegiul penal lărgit al Curții Supreme de Justiție în componență:

Președinte – Ursache Petru,

Judecători – Timofti Vladimir, Alerguș Constantin, Toma Nadejda, Țurcan
Anatolie

a judecat în ședință, fără citarea părților, recursul ordinar declarat de către procurorul în Procuratura de Circumscripție Chișinău, Tăut Dorina prin care solicită casarea deciziei Colegiului penal al Curții de Apel Chișinău din 19 octombrie 2017, în cauza penală privind-o pe

Stîrcul Liliana XXXXX, născută la xxxxx, originară din xxxxx și domiciliată în xxxxx.

Datele referitoare la termenul de examinare a cauzei:

20.04.2017 – 11.08.2017 (prima instanță);

06.09.2017 – 19.10.2017 (instanța de apel);

08.12.2017 – 13.02.2018 (instanța de recurs ordinar).

Asupra admisibilității în principiu a recursului ordinar în cauză, în baza actelor din dosar, Colegiul penal lărgit al Curții Supreme de Justiție,

A C O N S T A T A T :

1. Prin sentința Judecătoriei Criuleni din 11 august 2017, cauza fiind examinată pe baza probelor administrate în faza de urmărire penală în procedura prevăzută de art. 364¹ Cod de procedură penală, inculpata Stîrcul Liliana a fost recunoscută vinovată de comiterea infracțiunii prevăzute de art. 310 alin. (2) Cod penal, fiindu-i stabilită o pedeapsă sub formă de amendă în mărime de 500 u.c., ce constituie 10 000 lei, cu privarea de dreptul de a ocupa funcții în Ministerul Afacerilor Interne al Republicii Moldova pe un termen de 3 ani.

S-a încasat de la inculpată în beneficiul statului suma de 5025 lei cu titlu de cheltuieli judiciare.

2. Pentru a pronunța sentința, prima instanță a constatat că Stîrcul Liliana, activând în calitate de ofițer de urmărire penală-interimar în cadrul Secției urmărire penală din cadrul Inspectoratului de Poliție Criuleni a IGP al MAI, numită în funcție prin Ordinul șefului IGP nr. 102ef din 01.03.2016, având în virtutea competențelor funcționale, precum și în temeiul art. 123 alin. (2) Cod penal, statut de persoană publică investită de către stat cu atribuții de desfășurare a activităților

de interes public, fiind, potrivit prevederilor art. 57 alin. (1) Cod de procedură penală, precum și art. 1 alin. (1) a Legii 333-XVI din 10.11.2006 „Privind statutul ofițerului de urmărire penală”, persoană care, în numele statului, în limitele competenței sale, efectuează urmărirea penală în cauze penale și exercită alte acțiuni prevăzute expres de lege, a săvârșit infracțiunea de falsificare a probelor în procesul penal, în următoarele circumstanțe.

Astfel, la 28.07.2016, XXXXX, născută la xxxxx, a depus o plângere la Inspectoratul de Poliție Criuleni a IGP al MAI pe faptul acțiunilor de viol comise în privința sa de către Rotari Sergiu. La aceeași dată, XXXXX a fost recunoscută de către ofițerul de urmărire penală a IP Criuleni Stîrcul Liliana, în calitate de parte vătămată fiind, totodată, audiată pe marginea plângerii depuse. După finalizarea procesului de audiere și consemnarea declarațiilor victimei în conținutul procesului-verbal de audiere, ofițerul de urmărire penală Stîrcul Liliana, acționând intenționat, contrar prevederilor alin. (4) - (5) a art. 260 Cod de procedură penală, potrivit cărora procesul-verbal se citește tuturor persoanelor care au participat la efectuarea acțiunii de urmărire penală, explicându-li-se, totodată, că au dreptul de a face obiecții, iar acestea urmează să fie consemnate în procesul-verbal, fiecare pagină a procesului-verbal se semnează de persoana care îl întocmește, precum și de persoanele menționate la alin. (2) pct. 3), nu a oferit părții vătămate posibilitatea de a lua cunoștință cu conținutul procesului-verbal de audiere, precum și nu i-a oferit posibilitatea să facă obiecții asupra datelor incluse în actul procedural și aceasta nu a semnat paginile nr. 1 și nr. 2 pentru confirmarea veridicității informațiilor despre care a comunicat organului de urmărire penală pe durata audierii.

Continuându-și acțiunile sale intenționate, ofițerul de urmărire penală Stîrcul Liliana, conștientizând că acționează contrar prevederilor art. 111 și 260 Cod de procedură penală, care reglementează procedura și condițiile audierii părții vătămate, imediat după audierea părții vătămate pe marginea plângerii sale, în intervalul zilelor de 28.07.2016 - finele lunii august 2016, data concretă nefiind stabilită în cadrul urmăririi penale, urmărind scopul ajustării procesului-verbal de audiere a părții vătămate din 28.07.2016, a introdus în conținutul actului procedural date false și anume a contrafăcut, prin procedeul tehnic de copiere prin apăsare a semnăturii autentice, semnătura părții vătămate, plasată în partea de jos dreapta a filei nr. 1, pagina nr. 2 (verso), imediat sub textul „.....am fugit în pădure și m-am ascuns...”. La fel, aceasta a contrafăcut prin procedeul tehnic de copiere prin apăsare a semnăturii autentice semnătura din partea de jos dreapta a filei nr. 2, pagina nr. 3, imediat sub textul „Procesul verbal este scris din cuvintele mele corect pentru ce și semnez” din conținutul aceluiași act procedural, inclusiv a înscris personal la finele paginii nr. 3 mențiunea „Procesul verbal este scris din cuvintele mele corect pentru ce și semnez”.

De asemenea, ofițerul de urmărire penală, Stîrcul Liliana, acționând intenționat, contrar prevederilor art. 111 și 260 Cod de procedură penală, care reglementează procedura și condițiile audierii părții vătămate, a efectuat din numele părții-vătămate scrisul manuscris literal „Procesul-verbal este scris din cuvintele mele corect pentru ce și semnez” situat în partea centrală a filei nr. 2, pagina 3 din conținutul procesului-verbal de audiere a părții vătămate din 28.07.2016.

Ulterior, ofițerul de urmărire penală a IP Criuleni, Stîrcul Liliana, fiind responsabilă de efectuarea investigațiilor în procesul penal nr. 609 din 29.07.2016, pornit în temeiul plângerii lui XXXXX din 28.07.2016, la 26 august 2016, acționând în virtutea funcției publice în calitate de ofițer de urmărire penală, fiind în posesia procesului-verbal de audiere a părții vătămate XXXXX din 28.07.2016, care a fost în prealabil falsificat, 1-a pus la baza raportului cu propunere de a nu porni urmărirea penală pe care, împreună cu toate materialele procesului penal nr. 609 din 29.07.2016, 1-a înaintat Procuraturii r. Criuleni și, în temeiul art. 274 alin. (4), 275 pct. 1) Cod de procedură penală, a solicitat neînceperea urmăririi penale din motiv că nu există faptul infracțiunii.

La data de 01.09.2016, prin ordonanța procurorului în Procuratura r. Criuleni, Țîcu Adriana, a fost respins ca ilegal și neîntemeiat raportul cu propunere de neîncepere a urmăririi penale întocmit și înaintat procurorului la 28.08.2016 de către ofițerul de urmărire penală a IP Criuleni, Stîrcul Liliana, în procesul penal nr. 609 din 29.07.2016, cu indicația începerii urmăririi penale. Prin ordonanța organului de urmărire penală a IP Criuleni din 05.09.2016, în temeiul existenței bănuielii rezonabile de comitere a infracțiunii prevăzute de art. 171 alin. (1) Cod penal, a fost pornită cauză penală nr. 2016210502.

Astfel acțiunile inculpatei au fost încadrate conform art. 310 alin. (2) Cod penal – falsificarea probelor în procesul penal de către persoana care efectuează urmărirea penală.

3. Sentința primei instanțe a fost atacată cu apel de către inculpată, prin care a solicitat casarea sentinței în partea stabilirii pedepsei, stabilindu-i o pedeapsă mai blândă cu aplicarea prevederilor art. 55 Cod penal, sub formă de amendă contravențională și în partea încasării de la inculpată în beneficiul statului a sumei de 5025 lei cu titlu de cheltuieli judiciare, argumentând că prima instanță a aplicat o pedeapsă prea aspră ne fiind luate în considerație prevederile art. 7, 61 și 75 alin. (1) Cod penal, faptul că inculpata a recunoscut vina în totalitate și faptul că inculpata are la întreținere un copil minor, la moment se afla în proces de divorț, astfel, ea este unicul întreținător în familie.

Prima instanță nu a stabilit toate circumstanțele atenuante prevăzute de art. 76 Cod penal, și anume – săvârșirea pentru prima dată a unei infracțiuni mai puțin grave, recunoașterea vinovăției.

Mai mult, apelanta a indicat că prima instanță nu s-a pronunțat asupra solicitării apărării de a aplica în privința inculpatei prevederile art. 55 Cod penal, deși inculpata întrunea toate condițiile prevăzute de legea procesual – penală.

4. Prin decizia Colegiului penal al Curții de Apel Chișinău din 19 octombrie 2017, apelul declarat a fost admis, casată sentința în partea numirii pedepsei, pronunțată o nouă hotărâre, potrivit modului stabilit pentru prima instanță prin care inculpata a fost eliberată de răspundere penală în baza art. 55 Cod penal, cu tragerea la răspunderea contravențională, stabilindu-i o pedeapsă sub formă de amendă în mărime de 150 u.c., în rest sentința a fost menținută.

4.1 Pentru a decide astfel, instanța de apel a constatat că prima instanță la stabilirea pedepsei nu a ținut cont de toate circumstanțele reale și personale și a aplicat inculpatei o pedeapsă prea aspră, în raport cu prevederile art. 75 Cod penal.

Instanța de apel a reținut că în privința inculpatei pot fi aplicate dispozițiile art. 55 Cod penal, indicând că inculpata a recunoscut vina, s-a căit sincer, a săvârșit pentru prima dată o infracțiune mai puțin gravă totodată ne fiind stabilite careva circumstanțe agravante.

Mai mult, instanța de apel a conchis că corectarea inculpatei poate avea loc fără a fi supusă răspunderii penale, și nu s-a constatat vreun temei pentru aplicarea unei pedepse mai aspre.

5. Decizia instanței de apel, este atacată cu recurs ordinar de către procurorul în Procuratura de Circumscripție Chișinău, Tăut Dorina indicând temeiul pentru recurs prevăzut de art. 427 alin. (1) pct. 10) Cod de procedură penală, prin care a solicitat casarea deciziei Colegiului penal al Curții de Apel Chișinău din 19 octombrie 2017 cu menținerea sentinței invocând:

- s-au aplicat pedepse individualizate contrar prevederilor legale;
- instanța de apel la emiterea deciziei a ignorat prevederile art. 61 Cod penal, astfel, eliberând inculpata de răspundere penală pentru comiterea unei infracțiuni cu un grad de prejudiciabilitate sporit, nu a fost atins scopul principal și anume prevenirea de comitere de noi infracțiuni de către inculpat, precum și de către alte persoane;
- instanța de apel nu a indicat circumstanțe care ar constata cu certitudine că corectarea inculpatului este posibilă fără tragerea la răspundere penală, limitându-se doar la enumerarea circumstanțelor atenuante constatate în acțiunile inculpatei fără a evidenția pe cele agravante;
- consideră că instanța de apel greșit a ajuns la concluzia că corectarea și reeducarea inculpatei este posibilă fiind eliberată de pedeapsa penală, în cazul dat fiind oportun și necesar aplicarea pedepsei penale în vederea prevenirii comiterii unei recidive din partea inculpatei;
- decizia este pasibilă de a fi casată sub aspectul blândeții pedepsei aplicate deoarece la caz nu sunt prezente circumstanțe excepționale, inculpata nu a

conștientizat consecințele încălcării legii, astfel nu se va atinge scopul pedepsei penale;

- prima instanță a ținut cont de faptul că inculpata, având în virtutea competențelor funcționale, precum și în temeiul art. 123 alin. (2) Cod penal, statut de persoană publică investită de către stat cu atribuții de desfășurare a activităților de interes public, fiind, potrivit prevederilor art. 57 alin. (1) Cod de procedură penală precum și art. 1 alin. (1) Legea nr. 333 – XVI din 10.11.2006 „Privind statutul ofițerului de urmărire penală”, persoană care, în numele statului, în limitele competenței sale, efectuează urmărirea penală în cauze penale și exercită alte acțiuni prevăzute expres de lege, a săvârșit infracțiunea de falsificare a probelor în procesul penal.

6. La recursul ordinar declarat de către procurorul în Procuratura de Circumscripție Chișinău, Tăut Dorina în conformitate cu prevederile art. 431 alin. (1) pct. 1¹) Cod de procedură penală, a depus referință inculpata, prin care a manifestat dezacordul cu sentința, a solicitat respingerea recursului cu menținerea deciziei instanței de apel motivând prin faptul că:

- instanța de apel corect a calificat acțiunile și a aplicat o pedeapsă echitabilă, luând în considerație că la moment are la întreținere un copil minor, este divorțată și unica sursă de întreținere este locul de muncă unde activează la moment;

- consideră că pedeapsa stabilită prin sentință este una prea aspră, ceea ce nu va face decât ca să o limiteze în exercitarea obligațiilor părintești de întreținere și lezează dreptul copilului de a beneficia de un nivel de trai care să-i permită dezvoltarea sa fizică, mintală, spirituală, morală și socială.

7. Judecând recursul ordinar în baza actelor din dosar, Colegiul penal lărgit constată că acesta urmează a fi admis din următoarele considerente.

În speță se constată că recurentul s-a conformat prevederilor art. 422 Cod de procedură penală și a declarat recursul ordinar în termen.

Conform prevederilor art. 435 alin. (1) pct. 2) lit. a), c) Cod de procedură penală, judecând recursul, instanța de recurs este în drept să admită recursul, să caseze total hotărârea atacată și să mențină hotărârea primei instanțe, când apelul a fost greșit admis, să rejudece cauza și să pronunțe o nouă hotărâre.

Potrivit prevederilor art. 424 alin. (2) Cod de procedură penală, instanța de recurs examinează cauza numai în limitele temeiurilor stipulate expres de art. 427 Cod de procedură penală, care în mod obligatoriu trebuie să fie invocate de recurent. Or, art. 427 alin. (1) Cod de procedură penală, prevede că hotărârile instanței de apel pot fi atacate cu recurs ordinar pentru a repara erorile de drept comise de instanțele de fond și de apel la judecarea cauzei.

În sensul prevederilor din art. 414 alin. (1), 417 alin. (1) pct. 8), 419 Cod de procedură penală și a jurisprudenței naționale, instanța de apel, judecând apelul, verifică legalitatea și temeinicia hotărârii atacate în baza probelor examinate de prima instanță, conform materialelor din cauza penală, și în baza oricăror probe noi

prezentate instanței de apel. Instanța de apel se pronunță asupra tuturor motivelor invocate în apel.

În același context, Colegiul penal lărgit menționează, că hotărârile pronunțate de instanțele ierarhic inferioare trebuie să fie motivate atât în fapt, cât și în drept, în corespundere cu prevederile legislației în vigoare. Necesită a se avea în vedere că nu numai nemotivarea hotărârii, dar și motivarea superficială sau motivarea în termeni vagi – evazivi, reprezintă motiv de casare.

Colegiul penal lărgit mai menționează că recurentul, drept temei pentru declararea recursului a indicat prevederile art. 427 alin. (1) pct. 10) Cod de procedură penală, și anume cazurile când „*s-au aplicat pedepse individualizate contrar prevederilor legale*”.

Verificând legalitatea hotărârii atacate sub acest aspect, Colegiul penal lărgit reține că temeiul de recurs prevăzut de art. 427 alin. (1) pct. 10) Cod de procedură penală și-a găsit confirmarea în cauza dată, în sensul că s-au aplicat pedepse individualizate contrar prevederilor legale.

Colegiul penal lărgit notează că, din analiza materialelor cauzei, rezultă cert că prima instanță a apreciat obiectiv prin prisma art. 101 Cod de procedură penală, din punct de vedere al pertinentei, concludenței, veridicității și coroborării lor, cumulul de probe administrat la urmărirea penală și examinate în ședința de judecată a primei instanțe, descrise în sentință (f.d. 236 - 238, vol. I), corect a adoptat soluția de condamnare a lui Stîrcul Liliana, în baza art. 310 alin. (2) Cod penal - „falsificarea probelor în procesul penal de către persoana care efectuează urmărirea penală”.

Însă, Colegiul penal lărgit atestă că instanța de apel greșit a casat sentința în latura pedepsei cu pronunțarea în această parte a unei noi hotărâri, prin care inculpata Stîrcul Liliana recunoscută vinovată în săvârșirea infracțiunii prevăzute de art. 310 alin. (2) Cod penal, a fost eliberată de răspunderea penală în baza art. 55 Cod penal, cu tragerea la răspundere contravențională, stabilindu-i pedeapsa sub formă de amendă în mărime de 150 u.c..

Prin urmare, Colegiul penal lărgit concluzionează că, la argumentarea soluției, instanța de apel a motivat prin faptul că „*inculpata a recunoscut vina, s-a căit sincer, a săvârșit pentru prima dată o infracțiune mai puțin gravă, lipsa circumstanțelor agravante, pedeapsa aplicată este mult prea aspră, iar aceasta nu va face decât să limiteze inculpata în exercitarea obligației sale părintești de întreținere a copilului, fapt prin care totodată se lezează „dreptul copilului de a beneficia de un nivel de trai care să-i permită dezvoltarea sa fizică, mentală, spirituală, morală și socială*””, astfel considerând că corectarea inculpatei este posibilă prin aplicarea unei pedepse mai blânde, prin aplicarea prevederilor art. 55 Cod penal.

Subsidiar, Colegiul penal lărgit ține să menționeze că este incorectă poziția instanței de apel care a specificat în decizia sa că „*instanța de fond la stabilirea*

pedepsei nu a ținut cont de toate circumstanțele reale și personale și a aplicat inculpatei o pedeapsă prea aspră în raport cu prevederile art. 75 Cod penal”, prin urmare, Colegiul penal lărgit constată că prima instanță în sentința adoptată a ținut cont de prevederile art. 75 Cod Penal și a motivat soluția în sentință (f.d. 239 v.I) de aplicare a pedepsei sub formă de amendă în mărime de 500 u.c. cu privarea de dreptul de a ocupa funcții în Ministerul Afacerilor Interne pe un termen de 3 ani care în opinia Colegiului penal lărgit sa efectuat corect și echitabil în speța dată, motivare care este însușită de către instanța de recurs.

Mai mult, Colegiul penal lărgit a conchis că instanța de apel nu a indicat circumstanța care ar constata cu certitudine că corectarea inculpatei este posibilă fără tragerea la răspundere penală, limitându-se doar la enumerarea circumstanțelor atenuante constatate, fără a aprecia la modul cuvenit pericolul social al infracțiunii comise.

La fel, Colegiul penal lărgit menționează că, instanța de apel nu a ținut cont de faptul că inculpata, având în virtutea competențelor funcționale statuat de persoană publică investită de către stat cu atribuții de desfășurare a activităților de interes public, fiind, potrivit prevederilor art. 57 alin. (1) Cod de procedură penală, precum și art. 1 alin. (1) a Legii 333-XVI din 10.11.2006 „Privind statutul ofițerului de urmărire penală”, persoană care, în numele statului, în limitele competenței sale, efectuează urmărirea penală în cauze penale și exercită alte acțiuni prevăzute expres de lege, a săvârșit infracțiunea de falsificare a probelor în procesul penal, aflat în procedură la ea.

Mai mult, Colegiul penal lărgit a constatat că instanța de apel nicicum nu s-a expus asupra cheltuielilor de judecată pe când prima instanță eronat, a dispus încasarea cheltuielilor de judecată în sumă de 5025 lei din contul inculpatei, care constau din: 4995 lei – salariul procurorului pentru 20 zile de lucru efectiv pe dosar și 30 lei pentru 100 foi utilizate la întocmirea actelor procedurale.

Colegiul penal lărgit indică că aceste cheltuieli urmează a fi puse pe seama statului în speța dată, prin intermediul organelor de resort care efectuează urmărirea penală și se compun din cheltuieli evidente și necesare în vederea constatării faptei infracționale, administrării probelor, conform prevederilor art. 229 alin. (3) Cod de procedură penală, căci plata acestor cheltuieli poate influența substanțial asupra situației materiale a persoanei aflate la întreținerea inculpatei – copil a.n. 2012, din care motiv urmează a fi respinsă încasarea lor de la inculpată.

8. În consecință, Colegiul penal lărgit consideră că recursul declarat urmează a fi admis cu casarea parțială a sentinței și cu casarea totală a deciziei instanței de apel cu pronunțarea unei hotărâri noi, cu menținerea sentinței în partea aplicării pedepsei echitabile în speța dată confirmându-se temeiul pentru recurs, prevăzut de art. 427 alin. (1) pct. 10) Cod de procedură penală, în sensul că s-a aplicat de instanța de apel o pedeapsă individualizată contrar prevederilor legale, dar cu

rejudicarea cauzei și respingerea solicitării procurorului privind încasarea cheltuielilor de judecată în sumă de 5025 lei de la inculpată.

9. Conducându-se de prevederile art. 434, 435 alin. (1) pct. 2) lit. a), c) Cod de procedură penală, Colegiul penal lărgit,

DECIDE :

Admite recursul ordinar declarat de către procurorul în Procuratura de Circumscripție Chișinău, Tăut Dorina, casează parțial sentința Judecătoriei Criuleni din 11 august 2017 și total decizia Colegiului penal al Curții de Apel Chișinău din 19 octombrie 2017 în cauza penală privind-o pe **Stîrcul Liliana XXXXX**, rejudecă cauza pronunțând următoarea hotărâre.

Stîrcul Liliana XXXXX se consideră condamnată în baza art. 310 alin. (2) Cod penal, fiindu-i stabilită pedeapsa sub formă de amendă în mărime de 500 u.c. ce constituie suma de 10 000 (zece mii) lei, cu privarea de dreptul de a ocupa funcții în Ministerul Afacerilor Interne al Republicii Moldova pe un termen de 3 (trei) ani.

Se respinge solicitarea procurorului de încasare a cheltuielilor de judecată în sumă de 5025 (cinci mii douăzeci și cinci) lei în legătură cu efectuarea acțiunilor procesuale în cauza penală.

În rest se mențin prevederile sentinței.

Decizia este irevocabilă.

Decizia motivată pronunțată la **15 martie 2018**.

Președinte

Ursache Petru

Judecători

Timofti Vladimir

Alerguș Constantin

Toma Nadejda

Țurcan Anatolie